

Жалал-Абад мамлекеттик университетинин бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо жөнүндө ЖОБО

Жалал-Абад мамлекеттик университетинин бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо жөнүндө жобо (мындан ары-Жобо) Кыргыз Республикасынын "Билим берүү жөнүндө" мыйзамынын жана КРнын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 29-майындагы №346 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын жогорку окуу жайларынын жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо жөнүндөгү жобонун жана ЖАМУнун уставынын негизинде иштелип чыкты.

Жобо Жалал-Абад мамлекеттик университетинде бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону жөнгө салат.

1. Жалпы жоболор

1.1. Жогорку кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүү бүтүрүүчүлөрдү милдеттүү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо менен аяктайт.

1.2. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо жөнүндөгү жобо Жалал-Абад мамлекеттик университетинде ишке ашырылып жаткан окутуунун бардык формалары боюнча жогорку кесиптик билим алып жаткан бүтүрүүчүлөргө колдонулат.

1.3. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун максаты - Жалал-Абад мамлекеттик университетинин бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик тапшырмаларды аткарууга болгон даярдыгынын деңгээлин жана аларды даярдоонун жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарына шайкештигин аныктоо.

1.4. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо Жалал-Абад мамлекеттик университетинин (анын обочолонгон түзүмдүк бөлүмдөрүндө) мамлекеттик аккредитациясы (аттестациясы) бар жогорку кесиптик билим берүүнүн бардык негизги программалары боюнча жүргүзүлөт.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын курамына кирген жыйынтыктоочу аттестациялык сынакка жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарынын талаптарына ылайык ЖАМУ тарабынан иштелип чыккан, жогорку кесиптик билим берүү багыты (адистиги) боюнча негизги билим берүү программасын толук көлөмдө ийгиликтүү өздөштүрүп бүткөн бүтүрүүчүлөр киргизилет.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоого кирген бардык белгиленген жыйынтыктоочу аттестациялоо сынактарынын түрлөрүн ийгиликтүү тапшырган учурда бүтүрүүчүлөргө тиешелүү кесиптик классификациялык же академиялык даража ыйгарылат жана жогорку кесиптик билим жөнүндөгү мамлекеттик үлгүдөгү диплом берилет.

1.5. Мамлекеттик аккредитациясы (аттестациясы) жок ЖОЖдо окуган же аларды ийгиликтүү аяктаган адамдар мамлекеттик аккредитациясы

(аттестациясы) бар ЖОЖдордо соңку жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациядан өтүүгө укуктуу.

2. Жыйынтыктоочу аттестациялоо сынагынын түрлөрү

2.1. Жалал-Абад мамлекеттик университетинин бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун жыйынтыктоочу аттестациялоо сынагынын түрлөрүнө төмөнкүлөр кирет:

- Ата Мекен тарыхы боюнча мамлекеттик сынак (негизги билим берүү программасы толук аяктагандан кийин иш жүзүнө ашырылат. Сынак үчүн өзүнчө мамлекеттик аттестациялоо комиссиясы түзүлөт жана компьютердик технология менен атайын жобонун негизинде жүргүзүлөт);

- мамлекеттик сынак.

- бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоо;

Милдеттүү жыйынтыктоочу аттестациялоо сынагынын тизмеси жогорку кесиптик билим берүү боюнча мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык белгиленет.

2.2. Мамлекеттик сынактардын программалары (өзүнчө дисциплина боюнча, багыттар (адистиктер) боюнча, жыйынтыктоочу дисциплина аралык сынак) жана бүтүрүүчү аттестациялык сынактардын баалоо критерийлери окуу-методикалык топтомдордун сунуштамаларын эске алуу менен Жалал-Абад мамлекеттик университети тарабынан бекитилет.

Мамлекеттик сынактарга киргизилген негизги материалдын жалпы көлөмү адис чыгаруучу кафедра тарабынан аныкталат.

2.3. Бүтүрүүчүлөрдүн квалификациялык иштери жогорку кесиптик билим берүүнүн белгилүү бир баскычтарына туура келген формада аткарылат:

- бакалавр академиялык даражасы үчүн - бакалаврдын бүтүрүүчү иши формасында;

- адистин квалификациялык даражасы үчүн - дипломдук иштер (долбоорлор);

- магистр академиялык даражасы үчүн - магистрдик диссертация формасында.

2.4. Бүтүрүүчү квалификациялык иштердин темалары Жалал-Абад мамлекеттик университети тарабынан (квалификациялык иштердин темалары акыркы беш жыл ичинде кайталанбоосун эске алуу менен) аныкталат. Студентке университет белгиленген тартипте бүтүрүүчү квалификациялык иштин темасын тандап алуу, өзү каалаган теманы сунуштап, аны иштеп чыгуунун максатка ылайыктыгын далилдөө менен укук берилет. Бүтүрүүчү квалификациялык ишти аткаруу үчүн студентке илимий жетекчи, консультант, рецензент бекитилет.

Инженердик багыттагы адистиктердин бүтүрүүчү квалификациялык иштерине экономикалык анализ берүү үчүн рецензияда аткарылган жумушка экономикалык мүнөздөмө камтылышы керек.

Бакалаврдын бүтүрүүчү иштери жасалган курстук иштер менен долбоорлорду жалпылоого негизделип, теориялык окутуунун аягына жактоого даярдалат.

Адистерди жана магистрлерди даярдоодогу негизги билим берүү программаларынын негизинде жасалган бүтүрүүчү квалификациялык иштер рецензияланышы керек. Рецензиялоо тартиби Жалал-Абад мамлекеттик университети тарабынан бүтүрүүчү квалификациялык иш жөнүндөгү жободо белгиленет.

2.5. Бүтүрүүчү квалификациялык иштерди аткаруунун тартиптери жана мөөнөтү тиешелүү жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарттарына туура келген ушул Жобонун жана ЖАМУнун бүтүрүүчү квалификациялык иш жөнүндөгү жобосунун негизинде жүргүзүлөт

3. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиялары

3.1. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиялары өз ишмердүүлүгүндө Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы мыйзамдарын, ушул Жобону, жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарын, КР билим берүү жана илим министрлигинин нормативдик-укуктук актыларынын негизинде ЖАМУда иштелип чыккан окуу-усулдук иш кагаздарын жана окуу-усулдук бирикмелердин сунуштамаларын жетекчиликке алат.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын негизги функциялары болуп төмөнкүлөр эсептелет:

- жогорку кесиптик билим берүүнүн Мамлекеттик билим берүү стандарттарынын талаптары менен бүтүрүүчүнү даярдоо деңгээлинин дал келүүсү жана анын даярдыгынын деңгээлин аныктоо;

- жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун жыйынтыгы боюнча кесиптик квалификациялык же академиялык даражаларды ыйгаруу жана бүтүрүүчүгө тиешелүү жогорку кесиптик билим берүү жөнүндө мамлекеттик үлгүдөгү дипломду берүү чечимин кабыл алуу;

- мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын ишинин жыйынтыгынын негизинде бүтүрүүчүлөрдү даярдоону өркүндөтүүгө багытталган сунуштамаларды иштеп чыгуу.

3.2. Жалал-Абад мамлекеттик университетинин бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өткөрүү үчүн ар бир багыт (адистик) боюнча мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын курамын бекитүү үчүн Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлигине сунушталат.

Окуу жайдын сунушу менен жогорку кесиптик билим берүүнүн бир негизги билим берүү программасы боюнча бир канча мамлекеттик аттестациялоо комиссиясын беките алат.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясы бир календарлык жылдын ичинде иштейт.

3.3. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясы Жалал-Абад мамлекеттик университетинин профессордук-окутуучулук курамынан жана илимий

кызматкерлеринен, жана ошондой эле чакырылган башка уюмдардан: аталган багыт боюнча кадрларды талап кылган ишкана, мекеме, уюмдарынын адистеринен жана башка жогорку окуу жайлардын жетектөөчү окутуучуларынан, илимий кызматкерлеринен түзүлөт.

3.4. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясын төрага жетектейт, ал комиссиянын ишин уюштурат жана көзөмөлдөйт, бүтүрүүчүлөргө талап кылынган талаптардын бирдейлигин камсыз кылат.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын төрагасы, Жалал-Абад мамлекеттик университетинде иштебеген, илимдин докторлору, аталган багыт боюнча профессорлор, алар жок болгон учурда - илимдин кандидаттары же ушул багыттагы кадрларды талап кылган ишкананын, мекеменин, уюмдун жетекчи адистери болушу керек.

4. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүү тартиби

4.1. Мамлекеттик аттестациялык сынакты өткөрүү тартиби Жалал-Абад мамлекеттик университети тарабынан ушул Жобонун негизинде иштелип чыгат жана окутуунун бардык формалары боюнча билим алган студенттерге жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын башталышына жарым жыл калганда түшүндүрүлөт. Студенттер мамлекеттик сынактардын программалары менен камсыздандырылат, аларга даярданууга керек болгон шарттар түзүлөт, консультациялар өткөрүлөт.

4.2. Бүтүрүүчүлөрдүн мамлекеттик аттестацияга кирүүгө уруксат буйругу мамлекеттик аттестация башталганга чейин эки жума мурда чыгарылат.

4.3. Бүтүрүүчү тайпалардын иш кагаздарынын (бүтүрүүчүнүн окуу карточкасы, баллдык журналдардын, тайпалык журналдардын, бүтүрүүчүнүн жеке делосу, бүтүрүүчүнүн билим берүү программасынын толук аткарылгандыгы боюнча окуу планынын негизинде толтурулган маалымат ведомосту, ж.б.) даярдыгы боюнча жекече жоопкерчилик факультеттин деканына жүктөлөт.

4.4. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын жыйыны бир күндө 6 сааттан ашпашы керек. Ар бир бүтүрүүчүнүн квалификациялык ишти коргоого 30 минута, анын ичинен 15 минута студенттин докладына берилет. Мамлекеттик аттестациялык сынактын жана квалификациялык иштин протокол журналдары бир жыл окуу бөлүмүндө сакталып, андан соң жобого ылайык архивге тапшырылат. МАнын протоколу үчүн жыл сайын жаңыдан номерленген, мөөрлөнгөн жаңы журнал ачылат.

4.5. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодо камтылган, бардык түрдөгү аттестациялоо сынактарынын жыйынтыктары, "эң жакшы", "жакшы", "канааттандыраарлык", "канааттандырарлык эмес" деген баалар менен аныкталат жана ошол эле күнү комиссиянын жыйынынын протоколу бекитилген тартипте таризделгенден кийин угузулат.

4.6. Бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоо (жабык тематика ишинен башкасы) мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын үчтөн эки бөлүгү катышкан ачык жыйынында өткөрүлөт. Квалификациялык ишти коргоонун

жыйынтыгы мамлекеттик аттестациялоо комиссиясы тарабынан мамлекеттик аттестациянын протоколунун негизинде ошол эле күнү угузулат.

4.7. Бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоого жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарынын талаптарына ылайык ЖАМУ иштеп чыккан жогорку кесиптик билим берүүнүн багыты (адистиги) боюнча негизги билим берүү программасын толук өлчөмдө өздөштүрүүнү ийгиликтүү аяктаган жана жыйынтыктоочу аттестациялык сыноолордун башка түрлөрүн ийгиликтүү өткөн бүтүрүүчүлөр киргизилет.

4.8. Бүтүрүүчүгө даярдоо багыты боюнча бакалавр же магистр академиялык даражасын жана адистерди даярдоонун адистиги (багыты) боюнча квалификацияны ыйгаруу жана мамлекеттик үлгүдөгү жогорку кесиптик билими жөнүндө дипломун берүү чечимин мамлекеттик аттестациялоо комиссиясы мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын протоколу менен таризделген жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын канааттандыраарлык жыйынтыктарынын негизинде кабыл алат.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын чечими жабык жыйындарда сөзсүз түрдө комиссиянын төрагасынын же анын орун басарынын катышуусунда, жыйында катышкан комиссиянын мүчөлөрүнүн жөнөкөй көпчүлүк добушу менен кабыл алынат. Добуштардын тең чыккан учурунда комиссиянын төрагасы (же анын ордун алмаштырган комиссиянын төрагасынын орун басары) чечүүчү добушка ээ. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын бардык чечимдери протокол менен таризделет.

4.9. Экзамен берген бардык дисциплиналардын 75%ынан кем эмес "эң жакшы" деген баалары бар бүтүрүүчүгө артыкчылык диплом берилет, ал эми калган дисциплиналардан "жакшы" деген баалар жана мамлекеттик аттестацияны "эң жакшы" баа менен өткөн дисциплиналар дипломдун тиркемесине киргизилет.

Жогорку билим берүүнүн эки баскычтуу системасы боюнча окуган бүтүрүүчүгө артыкчылык диплому жогорку кесиптик билим берүүнүн толук программасы аткарылгандан кийин, бардык баскычтарда жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны артыкчылык менен өткөндөн кийин, тиешелүү базалык билимди (бакалавр) эске алуу менен берилет.

4.10. Негизги билим берүү программасын өздөштүрүп бүткөн жана жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына жооп берээрин тастыктабаган бүтүрүүчүлөргө бир же бир нече жыйынтыктоочу аттестациялоо сынактарынан өтүүдө, окуу жайга кайра кирүүдө окуу жай белгилеген тартипте жыйынтыктоочу аттестациялоо сынагын кайрадан тапшыруу белгиленет. Эгерде экинчи ирет аттестациялоо сынагы бүтүрүүчү квалификациялык ишти коргоо болсо, анда студентке жаңы тема жана тапшырма берилет.

4.11. Жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардан кайрадан өтүү, жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоодон өткөндөн кийин үч айдан эрте эмес жана беш жылдан кеч эмес белгиленет.

Кайталап жыйынтыктоочу аттестациялоо сынактары окуу жай тарабынан экиден көп эмес дайындалат.

Мамлекеттик сынактарга түрдүү себептер менен келбей (кирбей) окуу жайдан чыгарылган бүтүрүүчүлөр окуу планында дипломдук (квалификациялык) иштер (долбоорлор) каралган болсо, мамлекеттик сынак болоордон 6 ай мурда тикеленүү шартын аткарып (айырма сааттарды мамлекеттик сынакка чейин тапшыргандан кийин) сынак тапшырууга укук алат.

Мамлекеттик сынактарга түрдүү себептер менен келбей калып окуу жайдан чыгарылган бүтүрүүчүлөр , окуу планында дипломдук (квалификациялык) иштер (долбоорлор) каралбаган болсо, мамлекеттик сынактар болоордон 2 (эки) ай мурда тиешелүү окуу төлөмдөрүн толук төлөгөндөн кийин тикеленип, обзордук лекцияларга, консультацияларга катышып, МАны тапшырууга укук алат.

4.12. Жыйынтыктоочу аттестациялык сынактарды жүйөлүү себептер менен отпөй калган адамдарга (медициналык көрсөтмө, үй-бүлөлүк жагдай боюнча, документ менен ырасталган), окуу жайдан чыгаруусуз жыйынтыктоочу аттестациялык сынактарды тапшыруу мүмкүнчүлүгү түзүлүп берилет.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын кошумча жыйындары окуу жай тарабынан белгиленген тартипте (жыйынтыктоочу аттестациянын мөөнөттөрүн ЖАМУнун мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен жана Жобонун талаптарын бузбоо менен) уюштурулуп берилет.

4.13. Мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын иши тууралуу отчет ЖАМУнун окуу бөлүмүнө үч күн аралыгында тапшырылат жана окумуштуулар кеңешинде угулат. Адистерди кесиптик даярдоо сапатын жогорулатуу сунуштары менен биргеликте бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо бүткөндөн кийин эки айлык мөөнөт ичинде уюштуруучуга жана Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигине берилет. Бүтүрүүчүлөрдүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясынын протоколдору университеттин архивинде сакталат.

Долбоорду даярдагандар

Усенов К.Ж.

Токоева Г.С.

Айткеев Н.

Ураимов К.М.

Шарапов С.

Маткаримова М.

ЖАМУнун юристи С.Ш.Сыдыков